

ВИКОРИСТАННЯ ІНДИКАТОРІВ РИЗИКУ В КОНТЕКСТІ БОРОТЬБИ З МИТНИМИ ДЕЛІКТАМИ

У результаті тісного співробітництва між країнами обсяги міжнародної торгівлі з кожним роком невпинно зростають і перед митними органами всього світу постають нові проблеми, для розв'язання яких потрібно застосовувати цілком нові та нестандартні підходи. Пріоритетність ідентифікації ризиків зумовлена постійним зростанням товаропотоків, а також достатньо високою ймовірністю зниження митної вартості товарів, неправильного визначення коду товару, неповною сплатою митних платежів.

Теоретичні та практичні аспекти функціонування системи управління ризиками в митній справі досліджували зарубіжні та вітчизняні науковці, такі як Д. Відовсон, Е. Іордаче, А. Войкулет, С. Холлоуей, С. Демченко, І. Квеліашвілі, П. Пісний, В. Науменко, П. Пашко, С. Терещенко та ін. Проте актуальними на сьогодні є дослідження проблем управління ризиками в контексті протидії митним правопорушенням.

У Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур Всесвітньої митної організації закріплено основні принципи митного контролю, що передбачають використання системи управління ризиками. Установлення параметрів управління ризиками передбачає визначення сфер ризику, індикаторів ризику та структури їх аналізу. У митній службі України розроблено класифікатор сфер ризику (всього їх 36), які об'єднано в чотири групи: митний режим, можливий характер порушення, можлива мета порушення і вид товару, стосовно якого може бути вчинене порушення. Значною мірою ефективність застосування системи аналізу й управління ризиками залежить від наповнення системи профілями ризику. Профіль ризику – сукупність відомостей про сферу ризику, індикаторів ризику, а також вказівки із застосування необхідних заходів запобігання або мінімізації ризику.

Проведений аналіз по Ягодинській митниці засвідчив активне використання системи АСАУР в процесі протидії митним деліктам. Як наслідок, в 2011 році порушено 17 кримінальних справ на суму 36 млн. 810 тис., за аналогічний період минулого року – 21 кримінальна справа на суму 30 млн. 963 тис. Крім цього, було вилучено предметів ПМП у 1443 справах, що на 25,6% більше в порівнянні з минулим роком. Оперативними підрозділами митниці у 2011 році запроваджено 1672 справи про порушення митних правил на суму 69460687 грн., що на 28,5% більше, ніж в 2010 році (1196 справ).

Отже, можемо визначити пріоритетні напрямки роботи митної служби на найближчий період, а саме подальший розвиток та впровадження автоматичної системи аналізу та управління ризиками; дослідження можливості передачі митним органам можливості створення власних профілів ризику; застосування методів випадкового відбору при перевірці суб'єктів ЗЕД; вирішення питання забезпечення надійності та репрезентативності відбору із використанням випадкової перевірки; підготовка нового покоління висококваліфікованих спеціалістів, що могли б зробити вагомий вклад в подальший розвиток системи аналізу та управління ризиками; запровадження нових засад менеджменту, що базується на лідерстві та підтримці працівників в рамках запровадження АСАУР; дослідження світового досвіду передових досягнень в галузі митної справи та їх імплементація в митну службу України; інформаційно-технічне переоснащення митної служби із можливістю застосування передових методик проведення митного контролю та митного оформлення; проведення роз'яснювально-консультаційної роботи як для працівників митних органів, так і суб'єктів ЗЕД для обґрунтування застосування АСАУР та основних принципів її дії.

Звичайно, це не вичерпний перелік усіх питань, які потребують вирішення для ефективної роботи митних органів, але розв'язання хоча б їх стане початком розвитку європейських стандартів діяльності Державної митної служби України.